

УДК 811.111'373.7

СЕМАНТИКА ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ У АНГЛОМОВНИХ ЖУРНАЛЬНИХ СТАТТЯХ ПОЛІТИЧНОГО ЗМІСТУ: ЛІНГВОКОГНІТИВНИЙ АСПЕКТ

Дергун Т.В.

У розвідці семантика фразеологічних одиниць, поширених в англомовних статтях політичної тематики, пояснюється за допомогою образ-схем – елементарних доконцептуальних структур свідомості індивіда, що представляють політика як джерело влади, а його діяльність – як рух або силову дію.

Ключові слова: англомовний журнальний дискурс, фразеологічна одиниця, образ-схема, статті політичної тематики.

В статье семантика фразеологических единиц, распространенных в англоязычных статьях политической тематики, объясняется с помощью образ-схем – элементарных доконцептуальных структур сознания человека, которые представляют политика как источник власти, а политическую деятельность как движение или силовое действие.

Ключевые слова: англоязычный журнальный дискурс, фразеологическая единица, образ-схема, статьи о политике.

The paper reveals that the meaning of phraseological units in English magazine articles on politics is explained by image schemas, i.e. elementary pre-conceptual structures, representing a politician as a source of power and his activity as movement or force.

Key words: English magazine discourse, phraseological unit, image schema, political articles.

Фразеологічні одиниці (ФО) посідають важливе місце в журнальному дискурсі завдяки можливості передавати ідею компактно і яскраво [7, с. 703], доносити у непрямий спосіб суб'єктивну думку, приховану під об'єктивною фізичною ситуацією й актуалізувати релевантні для неї знання [7, с. 702]. Завдячуючи образам, які влучно характеризують людину та її діяльність, фразеологічні одиниці поширені в журнальних статтях політичної тематики як один із факторів впливу на аудиторію, а отже, і формування симпатій чи антипатій до певних владних структур або окремих діячів. Важливість ФО у журнальному дискурсі зумовлюється тим, що він є сукупністю функціонально організованих мовних одиниць [4, с. 86], з яких складаються статті [3, с. 7], розраховані на масового адресата [1, с. 105]. Тому метою розвідки є дослідження того, як у журнальному дискурсі ФО характеризують політиків і їхню діяльність. Досягнення поставленої мети передбачає вирішення таких завдань: виявлення концептуальних відношень, на яких засноване значення фразеологізмів, ужитих у журнальних статтях політичного змісту; диференціація груп

ФО на позначення політиків і їх діяльності; з'ясування образу політика та його діяльності, створеного семантикою ФО.

Під час проведення дослідження ми виходили з того, що універсальність номінацій, покладених в основу значення ФО, забезпечується метафоричною основою їхньої семантики, яка пояснюється за допомогою образ-схем – елементарних одиниць свідомості, котрі структурують наш досвід взаємодії з навколишнім світом [8, с. 1].

При вивченні значення ФО, ужитих у статтях політичної тематики, ми враховуємо, що політика – це організаційна й регулятивна сфера суспільства, у межах якої здійснюється соціальна діяльність, спрямована на досягнення, утримання й реалізацію влади індивідами й соціальними групами задля здійснення власних запитів і потреб. До її провідних структурних ланок зараховують: 1) політичні відносини, які демонструють домінування у суспільстві постійної боротьби за політичне панування; 2) політичну свідомість, яка виражає принципову залежність політичного життя від свідомого ставлення людей до своїх найбільш значущих інтересів, ре-

лізація яких неможлива без застосування владних важелів; 3) політичну організацію, яка характеризує роль інститутів публічної влади як центрів управління й регулювання суспільних процесів [5, с. 258]. На основі наведеного визначення до компонентів політичної діяльності зараховуємо досягнення, утримання й реалізацію влади, боротьбу за політичне панування, застосування владних важелів, а також учасників політичного процесу – політиків різного рангу, уряди країн, інституції, партії, політичні організації, об'єднання й зібрання, а також пересічних громадян.

Процеси досягнення, утримання, реалізація влади, боротьба за політичне панування, застосування владних важелів і роль інститутів публічної влади представляються аналізованими ФО за допомогою образ-схем, заснованих на відношеннях сили, які формуються під час взаємодії людини з тілами чи об'єктами [8, с. 42]; руху, який репрезентує з'єднання точок у просторі [8, с. 113]; вертикального переміщення, котре відбиває прямовисний рух.

Подібно до будь-якої діяльності політична активність починається з орієнтування в навколишньому середовищі, яке передує іншим діям, що відображене в семантиці ФО *to find one's bearings* “зорієнтуватися, точно знати, що робити”, напр., *The second NSC meeting on the crisis, on Friday, August 3, could not have been more different. People had time to find their bearings and collect their thoughts* [Newsweek 11/18.05.2009, 31]. У наведеному прикладі фразеологізм *to find one's bearings* співвідносить учасників зборів як джерело діяльності з суб'єктом орієнтування, яке передує наступним діям.

Досягнення політичної влади та її утримання відбиваються ФО, заснованими на відношеннях сили й руху. Фразеологізми з семантикою сили позначають: 1) здатність суб'єктів до політичної діяльності; 2) примушення до дії; 3) перешкоджання діяльності; 4) створення іміджу політиків. Одиниці, які спираються на відношення руху, відображають чотири різновиди переміщення: 1) рух уздовж траєкторії, імплікуючи реалізацію політичної влади; 2) відхилення від траєкторії як символ усунення суперника й здійснення тиску на громадян; 3) недосягнення кінцевої точки, що відбиває невдачі у політичній діяльності; 4) вертикальний рух, що указує на досягнення влади при переміщенні угору або втрату успіху при падінні вниз. Комплексні ФО позначають різні аспекти політичної діяльності: підтримку, існування пересічних громадян, досягнення влади і її втрату.

Реалізація політичної влади позначена ФО, заснованими на образ-схемі ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОЖЛИВОСТІ, що характеризується потенційним силовим вектором і відсутністю перешкод [8, с. 47]. За семантикою компонентів ФО група одиниць на позначення здатності політика до діяльності поділяється на такі підгрупи: креативні одиниці, які вказують на появу нових референтів (*to make a decision, to make up one's mind*); результативні ФО, що відбивають наслідки політичної діяльності (*to bear fruit*); комунікативні ФО, котрі відображають операції з інформацією (*to get word i to catch the wind*); одиниці на позначення переваги, призначені

для репрезентації вигідного політичного становища (*to take advantage of smb.*).

Креативні, комунікативні, результативні й ФО переваги по-різному позначають реалізацію політичної влади у журнальних статтях. Креативні одиниці (*to make a decision, to make up one's mind*) вказують на розумову діяльність політиків. Державні діячі та їх різні властивості характеризуються ФО *to make a decision* “вирішити”, яка відбиває початковий ступінь креативності порівняно з ФО *to make up one's mind* “зважитися, прийняти рішення”, котра вказує на вищий ступінь креативності, про що свідчить наявність чотирьох компонентів у складі ФО на відміну від попередньої одиниці, напр., *Ken Melson who oversaw Spencer's work and was appointed by Holder as acting Alcohol, Tobacco, Firearms and Explosives director, says the cases were “looked at aggressively” and without political pressure. “I think we made the right decision on these cases,” he says* [Newsweek 27.07.2009, 12]. У наведеному прикладі працівники прокуратури, позначені займенником *we*, виступають джерелом ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОЖЛИВОСТІ, оскільки правильне рішення було прийняте ними.

Вищий ступінь креативності політика, спрямований на забезпечення подальшої діяльності, відображений фразеологізмом *to make up one's mind* “зважитися, прийняти рішення”, напр., *“The president has already made up his mind on Iraq”* [Newsweek 11/18.05.2009, 29]. У наведеному прикладі ФО *to make up one's mind* акцентує вищий ступінь креативності президента порівняно з політиками нижчого рангу з попереднього прикладу, указуючи на президента Буша як на джерело ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОЖЛИВОСТІ, спрямоване на рішення щодо Іраку.

ФО *to get word i to catch the wind* позначають комунікативну діяльність і спираються на образ-схему ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОЖЛИВОСТІ, на яку вказують дієслова *to get i to catch*, котрі демонструють відмінності у діях політиків.

Реалізація комунікативної діяльності за рахунок отримання інформації без докладання особливих зусиль позначена ФО *to get word* “отримати повідомлення, звістку”, про що свідчить значення дієслова *to get* – дістати те, що хтось дає або посилає, напр., *The Maoists finally got word that I wanted to talk* [Newsweek 01.07.2009, 27]. У цьому прикладі ФО *to get word* позначає інформацію як траєктор, а маоїсти співвідносяться з ціллю ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОЖЛИВОСТІ. Водночас у складі комунікативної ФО *to catch the wind* “дізнатися, пронюхати” компонент *to catch* указує на докладання зусиль заради отримання інформації, представляючи політиків як активних діячів, напр., *The national Election Commission finally caught the wind of Ansari's cushy setup recently and transferred him some 400 kilometers away to another prison, just a few days before election day for Ansari's district* [Newsweek 27.04.2009, 23]. У наведеному реченні національна виборча комісія співвідноситься з джерелом ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОЖЛИВОСТІ, спрямованим на отримання інформації, позначеної ФО *to catch the wind*.

Результати реалізації політичної діяльності відбиваються у значенні ФО *to bear fruit* “приносити плоди”, яка також спирається на образ-схему

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОЖЛИВОСТІ, напр., *Moscow is moving fast to push that advantage, lending money and offering loans to old allies abroad. That policy is starting to bear fruit. For the first time in a generation, Russia is starting to regain influence in the region* [Newsweek 16.03.2009, 44]. У цьому прикладі російський уряд виступає джерелом ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОЖЛИВОСТІ, а результати його діяльності, позначені ФО *to bear fruit*, – ціллю ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОЖЛИВОСТІ.

Утримання влади як компонент політичної діяльності [5, с. 258] відображається у семантиці ФО *to take advantage of smb.* “перехитрити когось, експлуатувати”, яке вказує на отримання більш вигідного становища. У складі цієї одиниці іменник *advantage* активує вектор ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОЖЛИВОСТІ, вказуючи на те, що допомагає бути успішнішим ніж інші, напр., *This is now the settled line of attack against Barack Obama's foreign policy. He is too soft, and other countries are taking advantage of him* [Newsweek 07.06.2010, 18]. У наведеному прикладі іноземні уряди представлені як джерело ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОЖЛИВОСТІ, а президент Обама – як ціль чужих дій, що характеризує його як слабого політика.

Засоби утримання влади, пов’язані із суміжною сферою права, репрезентуються семантикою ФО на позначення примушення, що засновується на образ-схемі ПРИМУШЕННЯ, котре відображає досвід руху під впливом таких зовнішніх сил, як вітер, вода, фізичні об’єкти, люди [8, с. 45]. Структура цієї образ-схеми, представлена в семантиці ФО *kangaroo courts, Draconian laws, might is right*, відбиває домінування джерела ПРИМУШЕННЯ, тобто законів, суддів, над ціллю, співвідносною з громадянами. ПРИМУШЕННЯ активоване у складі ФО *kangaroo courts* компонентом *court* на позначення суду й присяжних, які, вивчивши докази, встановлюють чиюсь вину чи невинність; у структурі ФО *Draconian laws* іменником *laws*, що вказує на офіційні вказівки щодо того, як треба вчиняти і що дозволено [9, с. 1342]; у складі ФО *might is right* компонентом *might* на позначення великої сили і влади [9, с. 966], що передбачає здатність чи право контролювати людей або події [9, с. 1190] і у свою чергу дає можливість змушувати когось щось робити [9, с. 322]. Джерело ПРИМУШЕННЯ, позначене іменником *court*, відображає найменший ступінь впливу, оскільки суди є застосуванням законів до окремих громадян; *laws* виявляє середній ступінь, бо закони регулюють відносини між усіма членами держави, і *might*, що своєю семантикою прямо вказує на силу, є найпотужнішим джерелом.

Одиниці, засновані на образ-схемі ПРИМУШЕННЯ, утілюють такі різновиди утримання політичної влади, як використання судів, законів і силової переваги.

Інструмент утримання політичної влади, що має найменший ступінь сили, представлений судами, позначено ФО *kangaroo court* “судове інсценування” у прикладі *These jihadists bankrolled the Pakistani Taliban and used kangaroo courts, public beheadings and other forms of terror to extend their sway* [Newsweek 11/18.05.2009, 25]. У наведеному прикладі ФО *kangaroo courts* позначає джихадів як джерело

ПРИМУШЕННЯ, а пересічні громадяни співвідносяться з ціллю ПРИМУШЕННЯ.

Застосування законів задля утримання політичної влади відображене ФО *Draconian laws* “драконівські, суворі закони”, які є джерелом більш сильного ПРИМУШЕННЯ, про що свідчить прикметник *Draconian* зі значенням дуже суворий і жорстокий [9, с. 445] у висловленні *Essential goods were nationalized, industries were nationalized and the government put Draconian restraints on imports and exports* [Newsweek 01.07.2009, 51]. У наведеному прикладі джерело ПРИМУШЕННЯ, позначене ФО *Draconian laws*, перетворюється на джерело ПЕРЕШКОДИ, на котру вказує іменник *restraints*, тобто правила, що обмежують дії людини [9, с. 1310]. У цьому реченні фразеологізм представляє уряд Ірану як джерело ПЕРЕШКОДИ, спрямоване проти імпорту й експорту, котрі співвідносяться з ціллю.

Використання сили як механізм утримання урядами політичної влади представлене у семантиці ФО *might is right* “право на стороні сильного, хто має силу, той і правий”, у складі котрої іменник *might*, що позначає велику силу і владу, активує найбільший ступінь ПРИМУШЕННЯ, напр., *But Bush was genuinely offended by the Iraqi invasion and then absorption of Kuwait. It was simply not how civilized countries behaved toward one another. It harkened back to a cruder era of international relations when might made right* [Newsweek 11/18.05.2009, 32]. У наведеному прикладі ФО *might is right* репрезентує фізичне домінування джерела ПРИМУШЕННЯ, представленого Іраком, який діє проти Кувейту як цілі, акцентуючи негативний характер застосування фізичної сили у політиці.

Крім одиниць групи примушення, утримання політичної влади репрезентоване ФО, які вказують на перешкоду. ФО на позначення утримання влади, засновані на образ-схемі ПЕРЕШКОДА, утворені силовим вектором, що зупиняється або змінює траєкторію руху внаслідок зіткнення з перешкодою [8, с. 45], співвідносять лідерів, держави й членів партій із джерелом (ФО *to hedge one's bets, to live within one's means, to play politics*) або метою (ФО *window dressing*) політичної діяльності, співвідносною з ПЕРЕШКОДОЮ.

ФО, що спираються на образ-схему ПЕРЕШКОДА, репрезентують захист політиком своєї влади, фінансову стабільність, ведення нечесної політичної гри й окомилування як механізми утримання політичної влади.

Захист як різновид утримання влади політиком, представлений у значенні ФО *to hedge one's bets* “перестраховатися, захистити себе від можливих невдач або втрат”, у складі якого компонент *to hedge* зі значенням огорожі [9, с. 714], позначає джерело ПЕРЕШКОДИ, напр., *Still the Supreme Leader likes to hedge his bets; if a challenger should come from behind and take the race, Mousavi may be the best in the field as far as Khamenei is concerned, despite their past disputes* [Newsweek 01.06.2009, 52]. У зазначеному прикладі духовний лідер Ірану співвідноситься з джерелом ПЕРЕШКОДИ, спрямованою на захист своєї влади.

Збереження фінансової стабільності держави позначене ФО *to live within one's means* “жити

невідповідно до своїх коштів”, у складі якого прийменник *within* “у межах певних правил чи обмежень” детермінує ПЕРЕШКОДУ, напр., *But at the same time, we have to commit to Americans, to investors around the world, that we are going to get back to living within our means when the crisis is past* [Newsweek 01.06.2009, 15]. У цьому прикладі ФО *to live within one's means* указує на джерело фінансової ПЕРЕШКОДИ, метою якої є американські громадяни.

Ведення членами політичних партій нечесної політичної гри як засіб утримання влади відображається у семантиці ФО *to play politics* “користуватися нечесними засобами для досягнення політичних цілей”, заснованій на образ-схемі ПЕРЕШКОДА, про що свідчить семантика компонента *to play*, співвідносного з участю у грі, яке у свою чергу позначає намагання досягти чогось, не дати комусь іншому заволодіти чимось [9, с. 297], напр., *Then on May 1, – Virginia GOP Rep. Frank Wolf got tipped off. Furious, he fired off a public letter to President Obama, charging that the release of the Uighurs – Muslim separatists opposed to the Chinese government – could “directly threaten the security of the American people.” White House officials were not happy. One called Wolf’s chief of staff and accused his boss of playing politics* [Newsweek 01.06.2009, 10]. У наведеному прикладі дії республіканця Вульфа та його керівника, позначені фразеологізмом *to play politics*, представляють джерело ПЕРЕПОНИ, спрямоване, з одного боку, проти президентських планів (*the release of the Uighurs*), а з іншого боку, на забезпечення його власної діяльності, спрямованої проти звільнення китайських ув’язнених. Таким чином, політична влада представлена як протидія представників різних сил.

Окозамілювання як різновид утримання політичної влади представлене ФО *window dressing*, яка позначає те, що змушує людей позитивно сприйняти плани чи діяльність і заважає побачити справжній стан справ [9, с. 1762], указуючи на мету ПЕРЕШКОДИ, спрямовану на приховання справжніх мотивів дій президента, напр., *The arguments put forward for going to war – noncompliance with U.N. resolutions, possession of weapons of mass destruction – turned out to be essentially window dressing, trotted out to build domestic and international support for a policy that had been forged mostly for other reasons* [Newsweek 11/18.05.2009, 32]. У наведеному прикладі аргументи президента Буша стосовно причин для розв’язання війни в Іраку представлені джерелом ПЕРЕШКОДИ для досягнення мети, позначеної ФО *window dressing*.

Значення одиниці *to draw somebody’s attention*, що позначає отримання влади за рахунок привернення уваги до партій як учасників політичного процесу, пояснюємо через образ-схему ПРИТЯГАННЯ, котра відображає рух цілі за джерелом [8, с. 47]. Привернення уваги за рахунок створення іміджу партії представлене у семантиці ФО *to draw somebody’s attention* “звертати чиюсь увагу на”, у складі якої компонент *to draw* – притягувати, актуалізує образ-схему ПРИТЯГАННЯ, напр., *In France, a new Trotskyist party has drawn much attention but has yet to translate it into electoral success*

[Newsweek 16.03.2009, 4]. У наведеному прикладі ФО *to draw somebody’s attention* представляє партію троцькістів у Франції (*a new Trotskyist party*) як джерело ПРИТЯГАННЯ, а виборці, імпліковані означенням *electoral*, виступають як мета, досягнення успіху.

Усі аспекти влади – її реалізація, зміна, невдачі – відображені одиницями на позначення руху, який моделюється образ-схемою ШЛЯХ, котра репрезентує переміщення траєкторією, відхилення від неї, кінцеву точку або її недосягнення [8, с. 113].

Реалізація політичної влади позначена ФО *to take a step* “вживати заходи”, яка вказує на послідовний рух, пов’язаний з подоланням багатьох проміжних точок, напр., *Going beyond this and dealing with the basics of the embargo – or removing Cuba from the list of state sponsors of terrorism – would likely require congressional approval. Current law, though, makes it almost impossible to take such steps* [Newsweek 16.03.2009, 13]. У наведеному прикладі конгресмени, перед якими стоять проблеми ембарго, боротьби з тероризмом, фінансуванням Кубою, представлені як траєктор, переміщення котрого не відбувається.

У наступному реченні ФО *to take steps* характеризує політичну діяльність президента Кеннеді як уже розпочатий процес, напр., *For the next generation, no one ventured to tread where T.R. and Truman fell short. But in the early 1960s, a new young president was determined to take a first step – to free the elderly from the threat of medical poverty* [Newsweek 27.07.2009, 36]. У наведеному реченні ФО *to take a step* співвідносить президента Кеннеді з траєктором, який рухається у напрямку другої точки, співвідносної із забезпеченням літніх людей медичним обслуговуванням.

Зміна влади за рахунок витіснення одного політичного режиму іншим відображається ФО *to give way to* “поступатися, змінюватися”, яка відображає відхилення від траєкторії, співвідносної з режимом на Кубі, напр., *We do not want to see a Cuba that fails, in which the existing regime gives way to a repressive regime of a different stripe or to disorder marked by drugs, criminality, terror or a humanitarian crisis that prompts hundreds of thousands of Cubans to flee their country for the United States* [Newsweek 16.03.2009, 13]. У наведеному прикладі відхилення від траєкторії позначене ФО *to give way to*, котра репрезентує спосіб керівництва Кубою, указує на слабкість існуючого політичного режиму країни, котрий змушений поступитися іншому типу репресивного (*a repressive regime of a different stripe*), який утілює джерело сили.

На відміну від попередньої одиниці ФО *to make way for* “дати дорогу, поступитися місцем кому-небудь” через відхилення від траєкторії репрезентує зміну місця знаходження траєктора, напр., *In the Bronx, 600 families were evicted to make way for naval housing* [Newsweek 07.06.2010, 51]. У наведеному прикладі прості громадяни представлені як траєктор, котрого спонукає до руху більш сильне джерело, утілене військово-морськими силами, на які вказує означення *naval*.

Невдачі під час перебування при владі репрезентуються ФО *to miss the boat* “втратити

можливість, шанс”, котра відображає недосягнення траєктором кінцевої точки траєкторії, на що указує компонент *to miss* – пропустити, а отже, не досягти мети, напр., *It is on the social level, though, that we're missing the boat most completely by sticking with a workplace-based system that no longer makes sense* [Newsweek 27.07.2009, 27]. У цьому реченні уряд США, позначений займенником *we*, репрезентується як траєктор, а соціальна сфера країни – як траєкторія, кінцева точка якої, співвідносна з реформуванням, не досягнута, що характеризує діяльність американського уряду негативно.

Досягнення вершини влади і невдачі на цьому шляху співвідносяться з прямовисним рухом, представленим образ-схемою ВЕРТИКАЛЬ, яка обмежена нижньою і верхньою точками [6, с. 53]. Переміщення уверх, пов'язане з досягненням вершини влади, відображене ФО *to come to power* і *to take office*, верхня точка ВЕРТИКАЛІ утілена ФО *to have the upper hand*. Невдача в політиці зображується як рух униз ФО *to fall short of*, і нижня точка вертикалі, співвідносна з будь-якою рослиною у семантиці ФО *the root of all evil*.

Досягнення вершини влади, представлене верхньою точкою ВЕРТИКАЛІ, позначають компоненти *power*, *office* і *upper hand*. Прихід до влади позначений ФО *to come to power*, у складі якого іменник *power* локалізує особу у найвищій точці ВЕРТИКАЛІ, якої можуть досягнути лише окремі персоналії [6, с. 127]. Тому у прикладі *The French have for decades cultivated ties to the ruling family of Qatar. Those links became especially close after Hamad bin Khalifa Al-Thani came to power in the bloodless coup that ousted his father in 1995* [Newsweek 16.03.2009, 42] ФО *to come to power* характеризує прихід до влади керівника Катару як успіх. У складі ФО *to take office* “заступати на посаду, прийняти справи” верхня точка ВЕРТИКАЛІ імплікується іменником *office*, який указує на перебування людини на вершині влади [6, с. 128]: *Mousavi often seemed to have an advantage. He kept the economy directly and firmly under almost Soviet-style government control from the day he took office until the Iran-Iraq War ended in 1988* [Newsweek 01.06.2009, 51]. У наведеному прикладі ФО *to take office* позначає вершину СТАТУСНОЇ ВЕРТИКАЛІ, співвідносну з результатом, указуючи на успіхи колишнього прем'єр-міністра Ірану.

Перебування при владі утілюється ФО *to have the upper hand* “взяти гору, мати перевагу, панувати”, у складі якої означення *upper* репрезентує вершину ВЕРТИКАЛІ, напр., *“Imam Khomeini was really clever, ... He never allowed one group to have the upper hand in the country. Whenever one group was getting too proud, he would lend his support to the other group”* [Newsweek 01.06.2009, 51]. У наведеному прикладі ФО *to have the upper hand* указує на постійне перебування лідера ісламської революції при владі й перешкоджання іншим політичним силам досягнути верхньої точки ВЕРТИКАЛІ.

Політичні невдачі позначені ФО *to fall short of* “не виправдати очікувань, не досягти мети”, у складі якої дієслово *to fall* указує на рух УНИЗ, напр., *Institutions fall short for the same reason people do: they are imperfect because nothing is perfect* [Newsweek 07.06.2010, 2]. У наведеному прикладі всі інституції,

“починаючи з фінансового сектора і закінчуючи римо-католицькою церквою” (*From the financial sector to the Roman Catholic Church*) [Newsweek 07.06.2010, 2], що зазнали фінансових невдач, постають як траєктор, котрий рухається вниз, тобто набуває негативних характеристик. У реченні *For the next generation, no one ventured to tread where T.R. and Truman fell short* [Newsweek 27.07.2009, 36] ФО *to fall short of* указує на попередніх президентів США як на траєкторів, які рухаються вниз, що відображає невдачі у їх діяльності.

Невдале перебування при владі характеризується за допомогою ФО *the root of all evil* “корінь зла”, яка позначає знаходження траєктора на нижній точці ВЕРТИКАЛІ, на що указує іменник *root* на позначення частини рослини чи дерева, котра перебуває ЗНИЗУ, а компонент *evil* надає цьому виразу негативної конотації, напр., *The history of these years fails to fit neatly into the ideological categories of left or right, for both public and private enterprises have managed to miss the mark in the hours of crisis. Government is not the root of all evil; neither are the corporations* [Newsweek 07.06.2010, 2]. У цьому прикладі увага акцентується на тому, що американський уряд не знаходиться на нижній точці ВЕРТИКАЛІ, що представляє його позитивно.

Комплексні ФО, утворені внаслідок взаємодії руху й сил, відображають більш складні відношення у сфері політичної діяльності, забезпечуючи інтенсивний вплив на аудиторію. До одиниць комплексної семантики, заснованих на поєднанні двох образ-схем (ШЛЯХ і ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОЖЛИВОСТІ; ШЛЯХ і УСУНЕННЯ ПЕРЕШКОДИ; ПРИМУШЕННЯ і ЦИКЛ), належать *to come to the rescue*, яка відображає підтримку; *easy come, easy go*, що позначає досягнення влади і її втрату; *to make ends meet*, котра характеризує стан пересічних громадян як суб'єктів політичної діяльності.

Сприяння діяльності колег під час здійснення політичної діяльності позначається ФО *to come to the rescue* “прийти на допомогу, допомагати”, семантика якої забезпечується взаємодією образ-схем ШЛЯХ, позначеної дієсловом *to come*, та ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОЖЛИВОСТІ, відображеного іменником *rescue* на позначення ситуації, коли когось або щось врятовано від небезпеки [9, с. 1303]. Так, у реченні *With the president about to arrive, I was running out of time. The immediate problem was that I couldn't recall how to get out to the White House lawn. Again Condi came to the rescue, and pointed me in the right direction* [Newsweek 11/18.05.2009, 31] фразеологізм *to come to the rescue* характеризує держсекретаря Кондолізу Райс (*Condi*) як джерело забезпечення діяльності президента Ради із зовнішніх відносин, котрий співвідноситься з метою ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОЖЛИВОСТІ.

Швидко отримання політиком влади і її швидка втрата представлені фразеологізмом *easy come, easy go* “як прийшло, так і пішло”, заснованим на взаємодії переміщення, позначеного компонентом *come*, який вказує на кінцеву точку руху, і *go*, що відображає будь-який рух, та УСУНЕННЯ ПЕРЕШКОДИ, позначеного прислівником *easy* – нескладний, той, що не вимагає багато зусиль [9, с. 467], напр., *When he had first come to the Senate, he said, he had*

looked at his desk on the floor of the chamber, a desk, that bore the name of each senator who had ever sat in the seat. Eagerly, the new man's eyes ran up and down the list. "And you know what?" he said, recalling the moment. "I didn't recognize a single one of them. Easy come, easy go" [Newsweek 27.07.2009, 6]. У наведеному прикладі політики загалом співвідносяться одночасно з траєктором і джерелом УСУНЕННЯ ПЕРЕШКОДИ, що представляє їх перебування при владі як нестабільне, акцентуючи необхідність докладання будь-яким політичним діячем зусиль для досягнення успіху.

Характеристика життя пересічного громадянина як суб'єкта політичної діяльності утілюється в ФО *to make ends meet* "зводити кінці з кінцями" завдяки взаємодії образ-схем ПРИМУШЕННЯ, активованого компонентом *to make*, і ЦИКЛ, представленого іменником *ends* і дієсловом *meet*, як засіб репрезентації ритмів буття [6, с. 53], напр., *I wondered, given that he admitted he could make ends meet on his policeman's salary of \$300 a month and was forced to drive a car two or three days a week, whether he might still be as enamored of President Ahmadinejad as he was when he voted for him four years ago* [Newsweek 01.06.2009, 33]. У цьому прикладі пересічний громадянин постає як джерело ПРИМУШЕННЯ, спрямованого на з'єднання двох точок.

Таким чином, за семантикою ФО, поширених у статтях політичної тематики, ми виокремили підгрупи, які відображають різні компоненти політичної діяльності. Креативні, комунікативні й результативні ФО зображають реалізацію влади; фразеологізми групи примушення до дії і одиниці на позначення перешкоджання діяльності відображають засоби утримання влади; ФО, котра утілює створення іміджу, представляє досягнення влади. Одиниці на позначення руху вказують на реалізацію влади; позначення відхилення від траєкторії демонструє досягнення влади за рахунок усунення суперника і застосування силового тиску на громадян; ФО, що відображають недосягнення кінцевої точки, недоліки політичної діяльності; одиниці на позначення руху вгору репрезентують досягнення вершини політичної влади або перебування на ній, а позначення руху вниз сигналізує про невдачі. Комплексні ФО позначають підтримку, вплив на громадян, досягнення влади і її втрату. Наведені групи ФО характеризують діяльність президентів, урядів, конгресменів, інституцій, політичних зібрань, які є суб'єктами політичної діяльності. Перспективою подальшого дослідження є лінгвокогнітивні функції фразеологізмів в англomовних журнальних статтях ділової тематики.

Література

1. Гапотченко Н. Є. Сучасні тенденції розвитку дискурсу французьких ЗМІ / Н. Є. Гапотченко // *Studia Linguistica* : зб. наук. пр. / ред. : І. О. Голубовська ; Київськ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2009. – Вип. 2. – С. 105–109.
2. Дорофєєва О. М. Оказіональне слово в сучасній російськомовній газетно-журнальній комунікації (комунікативно-прагматичний та соціокогнітивний аспекти) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.02 / Дорофєєва О. М. ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Ін-т філол. – К., 2003. – 20 с.
3. Крапива Ю. В. Коротка журнальна стаття як тип тексту (на матеріалі української, англійської та російської мов) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.15 / Крапива Ю. В. ; Харківськ. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. – Х., 2004. – 20 с.
4. Макаров М. Л. Основы теории дискурса / М. Л. Макаров. – М. : ИТДГК "Гнозис", 2003. – 280 с.
5. ПЕС: Політологічний енциклопедичний словник : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закладів / ред. : Ю. С. Шемшученко, В. Д. Бабкін. – К. : Генеза, 1997. – 400 с.
6. Потапенко С. І. Сучасний англomовний медіа-дискурс: лінгвокогнітивний і мотиваційний аспекти / С. І. Потапенко : монографія. – Ніжин : Вид-во НДУ ім. М. Гоголя, 2009. – 391 с.
7. Gibbs R. W. Jr. Idioms and Formulaic Language / R. W. Gibbs // *The Oxford Handbook of Cognitive Linguistics* / ed. : Dirk Geeraerts and Hubert Cuyckens. – Oxford : Oxford University Press, 2007. – P. 697–725.
8. Johnson M. *The Body in the Mind: The Bodily Basis of Meaning, Imagination and Reason* / M. Johnson. – Chicago ; L. : The Univ. of Chicago Press, 1987. – 233 p.
9. Longman Exams Dictionary. – Harlow : Longman, 2007. – 1833 p.
10. Oxford Idioms Dictionary for Learners of English. – Oxford : Oxford University Press, 1993. – 678 p.